

TCVN

TIÊU CHUẨN QUỐC GIA

TCVN 11017:2015

ISO 5526:2013

Xuất bản lần 1

**NGŨ CỐC, ĐẬU ĐỖ VÀ
CÁC LOẠI HẠT KHÁC - TÊN GỌI**

Cereals, pulses and other food grains - Nomenclature

HÀ NỘI - 2015

Lời nói đầu

TCVN 11017:2015 hoàn toàn tương đương với ISO 5526:2013;

TCVN 11017:2015 do Ban kỹ thuật tiêu chuẩn quốc gia TCVN/TC/F1
Ngữ cốc và đặu đố biên soạn, Tổng cục Tiêu chuẩn Đo lường Chất lượng
thẩm định, Bộ Khoa học và Công nghệ công bố.

Ngũ cốc, đậu đỗ và các loại hạt khác – Tên gọi

Cereals, pulses and other food grains - Nomenclature

1 Phạm vi áp dụng

Tiêu chuẩn này đưa ra danh mục tên thực vật học của các loài chính của:

- a) ngũ cốc (Điều 3);
- b) đậu đỗ (Điều 4);
- c) các loại hạt khác (Điều 5).

Tiêu chuẩn cũng liệt kê các tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế (ISTA).

CHÚ THÍCH Trong tiêu chuẩn này đưa ra tên gọi của các loại hạt bằng tiếng Việt, tiếng Anh, tên thực vật và tên ISTA.

Các từ đồng nghĩa của tên thực vật thường gặp khác được đưa ra trong Phụ lục A.

2 Thuật ngữ và định nghĩa

Trong tiêu chuẩn này, sử dụng các thuật ngữ và định nghĩa sau:

2.1

Ngũ cốc (cereals)

Hạt của các cây trồng thuộc họ *Poaceae*.

2.2

Đậu đỗ (pulses)

Hạt của các cây trồng thuộc họ *Fabaceae*.

2.3

Các loại hạt khác (other food grains)

Hạt của các cây được trồng không thuộc họ *Poaceae* cũng không thuộc họ *Fabaceae*.

3 Ngũ cốc

Bảng 1 – Danh mục các loại ngũ cốc

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
3.1	<i>Avena byzantina</i> K.Koch	Yến mạch đỏ	Algerian oats Red oats	<i>Avena byzantina</i> K.Koch
3.2	<i>Avena nuda</i> Linnaeus	Yến mạch trần	Naked oats Hull-less oats	<i>Avena nuda</i> L.
3.3	<i>Avena sativa</i> Linnaeus	Yến mạch	Common oats Cultivated oats White oats	<i>Avena sativa</i> L.
3.4	<i>Brachiaria deflexa</i> (Schumacher) Hubert	Kê Guinea	Guinea millet	
3.5	<i>Coix lacryma-jobi</i> Linnaeus	Bô bô	Job's tears Adlay (Philippines)	<i>Coix lacryma-jobi</i> L.
3.6	<i>Digitaria exilis</i> (Kappist) Stapf	Kê fonio trắng	Acha White fonio Fundi Hungary rice	<i>Digitaria exilis</i> (Kappist) Stapf
3.7	<i>Digitaria iburua</i> Stapf	Kê fonio đen	Iburu Black fonio	
3.8	<i>Echinochloa crusgalli</i> "(Linnaeus) P.Beauv." var. <i>frumentacea</i> (Roxburgh) W.F. Wight	Kê Nhật Bản	Japanese millet Sawa millet Barnyard millet Barnyard grass Billion dollar grass White panicum Cokspur grass	<i>Echinochloa crus-galli</i> "(L.) P.Beauv."
3.9	<i>Eleusine coracana</i> (Linnaeus) Gaertner	Kê chân vịt	Finger millet Ragi, IN Indian millet Bird's foot millet African millet	<i>Eleusine coracana</i> (L.) Gaertner
3.10	<i>Eragrostis tef</i> (Zuccagni) Trotter	Hạt teff	Teff Teff grass	<i>Eragrostis tef</i> (Zuccagni) Trotter

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
3.11	<i>Hordeum vulgare</i> Linnaeus sensu lato	Lúa mạch, đại mạch	Barley	<i>Hordeum vulgare</i> L.
3.12	<i>Hordeum vulgare</i> convar. <i>distichon</i>	Đại mạch hai hàng	Two-rowed barley	
3.13	<i>Hordeum vulgare</i> convar. <i>hexastichon</i> Linnaeus	Đại mạch sáu hàng	Six-rowed barley	
3.14	<i>Oryza glaberrima</i> Steud.	Gạo đỏ	African rice	<i>Oryza glaberrima</i> Steud.
3.15	<i>Oryza sativa</i> Linnaeus	Gạo a) gạo tẻ b) gạo nếp	Rice a) Non-glutinous rice Non-waxy rice Common rice b) Glutinous rice Waxy rice Sweet rice	<i>Oryza sativa</i> L.
3.16	<i>Panicum miliaceum</i> Linnaeus	Kê Proso (kê châu Âu)	Common millet Australian white millet Bread millet Cheena millet Chinese red millet Hog millet Moroccan Yellow millet Plate millet Proso millet Turkish yellow millet (Koskas) USA red millet Millet panic Panic Broom millet Broomcorn millet French millet Samai, IN	<i>Panicum miliaceum</i> L.
3.17	<i>Panicum sumatrense</i> Roth	Kê nhỏ	Little millet	

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
3.18	<i>Paspalum scrobiculatum</i> Linnaeus	Kê Kodo	Kodo millet Ditch millet Kodra Kodon Varagu Scrobic	<i>Paspalum scrobiculatum</i> L.
3.19	<i>Pennisetum glaucum</i> (Linnaeus) R.Brown	Kê trần trâu (kê ngọc trai)	Pearl millet Inyati millet Babala seed Bulrush millet Cattail Pale rajeen grass Bajra, IN	<i>Pennisetum glaucum</i> (L.) R.Br
3.20	<i>Secale cereale</i> Linnaeus	Lúa mạch đen (hắc mạch)	Rye	<i>Secale cereale</i> L.
3.21	<i>Setaria italica</i> "Linnaeus) P.Beauv"	Kê ta (kê đuôi cáo)	Foxtail millet Italian millet German millet Australian millet Chinese yellow millet Seed of Anjou sprays Seed of Burgundy sprays Seed of Italian sprays Hungarian millet	<i>Setaria italica</i> (L.) P.Beauv
3.22	<i>Sorghum bicolor</i> (Linnaeus) Moench	Lúa miến	Sorghum ^a Guinea corn Great millet Egyptian millet Kaffir corn Dari Milo Waxy milo Jowar Cholain Cholam Milomaize	<i>Sorghum bicolor</i> (L.) Moench

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
			Kaoliang (CN) Kadiang (CN) Feteritas Shallu Broomcorn	
3.23	<i>Triticosecale</i> Wittmack spp.	Tiểu hắc mạch (lai giữa lúa mì và lúa mì đen)	Triticale	<i>Triticosecale</i> Witt.ex A.Camus [Secale x Triticum]
3.24	<i>Triticum aestivum</i> Linnaeus emend. Fioriet Paoletti (2n = 42) ^b	Lúa mì	Wheat Common wheat Bread wheat	<i>Triticum aestivum</i> L.
3.25	<i>Triticum aestivum</i> L. ssp <i>Compactum</i> (2n = 42) ^b	Lúa mì Club	Club wheat	
3.26	<i>Triticum dicoccon</i> Schrank (2n = 28) ^b	Lúa mì Emmer	Emmer wheat	
3.27	<i>Triticum durum</i> Desf. (2n = 28) ^b	Lúa mì cứng	Durum wheat	<i>Triticum durum</i> Desf.
3.28	<i>Triticum monococcum</i> Linnaeus (2n = 14) ^b	Lúa mì Einkorn	Small spelt	
3.29	<i>Triticum polonicum</i> Linnaeus (2n = 28) ^b	Lúa mì Ba Lan	Diamond wheat Polish wheat	
3.30	<i>Triticum spelta</i> Linnaeus (2n = 42) ^b	Lúa mì spentra	Spelt wheat	<i>Triticum spelta</i> L.
3.31	<i>Triticum sphaerococcum</i> Percival (2n = 42) ^b	Lúa mì lùn Ấn độ	Shot wheat Indian dwarf wheat	
3.32	<i>Triticum turgidum</i> Linnaeus (2n = 28) ^b	Lúa mì Anh	English wheat. Rivet wheat Poulard wheat	
3.33	<i>Zea mays</i> Linnaeus	Ngô	Maize Corn, US ^c Indian corn	<i>Zea mays</i> L.
3.34	<i>Zea mays</i> convar. <i>amylacea</i>	Ngô mịn	Soft maize Flour maize	
3.35	<i>Zea mays</i> convar. <i>ceratina</i>	Ngô nếp	Waxy maize	

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
3.36	<i>Zea mays</i> convar. <i>everta</i>	Ngô hạt cứng	Popcorn	
3.37	<i>Zea mays</i> convar. <i>indentata</i>	Ngô tẻ	Dent corn	
3.38	<i>Zea mays</i> convar. <i>indurata</i>	Ngô đá	Flint corn	
3.39	<i>Zea mays</i> convar. <i>saccharata</i>	Ngô ngọt	Sweet corn Sugar corn	
3.40	<i>Zea mays</i> convar. <i>tunicata</i>	Ngô	Pod maize	
3.41	<i>Zizania aquatica</i> Linnaeus	Gạo dại	Wild rice Indian rice Tuscarora rice	<i>Zizania aquatica</i> L.

4 Đậu đỗ

Bảng 2 – Danh mục các loại đậu đỗ

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
4.1	<i>Cajanus cajan</i> (Linnaeus) Millspaugh	Đậu triều (đậu cộc rào)	Pigeon pea Red gram Congo pea Non-eye pea Angola pea	<i>Cajanus cajan</i> (L.) Millsp
4.2	<i>Cicer arietinum</i> Linnaeus	Đậu xanh Thổ Nhĩ Kỳ	Chick pea Gram Garbanzo, US Bengal gram Channa, IN, Caribbean	<i>Cicer arietinum</i> L.
4.3	<i>Dolichos lablab</i> Linnaeus	Đậu ván	Hyacinth bean Lablab bean Bonavist bean Egyptian bean Dolichos bean Indian bean	<i>Dolichos lablab</i> L.

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
4.4	<i>Lathyrus sativus</i> Linnaeus	Đậu nước	Chickling vetch Grass pea Indian vetch Lathyrus pea	
4.5	<i>Lens culinaris</i> Medikus	Đậu lăng	Lentil	<i>Lens culinaris</i> Medik
4.6	<i>Lupinus albus</i> Linnaeus	Đậu lupin trắng	White lupin Egyptian lupin	<i>Lupinus albus</i> L.
4.7	<i>Lupinus angustifolius</i> Linnaeus	Đậu lupin xanh	Blue lupin Narrow-leaf lupin	<i>Lupinus angustifolius</i> L.
4.8	<i>Lupinus luteus</i> Linnaeus	Đậu lupin vàng	Yellow lupin	<i>Lupinus luteus</i> L.
4.9	<i>Vigna aconitifolia</i> (Jacq.) Maréchal	Đậu bướm	Mat bean Moth bean Dew gram, IN Turkish gram, US	<i>Vigna aconitifolia</i> (Jacq.) Maréchal
4.10	<i>Phaseolus acutifolius</i> A.Gray	Đậu Tepary	Tepary bean Texan bean, US	<i>Phaseolus acutifolius</i> A.Gray
4.11	<i>Phaseolus angularis</i> (W) Wight	Đậu đỏ hạt nhỏ	Adzuki bean	<i>Phaseolus angularis</i> (Willd.) W.f. Wight syn. <i>Vigna angularis</i> (Willd.) Ohwi et H. Ohashi
4.12	<i>Phaseolus calcaratus</i> Roxburgh	Đậu gạo (Đậu Cao Bằng)	Rice bean Red bean	
4.13	<i>Phaseolus coccineus</i> Linnaeus	Đậu tây	Runner bean Scarlet runner bean Multiflora bean	<i>Phaseolus coccineus</i> L.
4.14	<i>Phaseolus lunatus</i> Linnaeus	Đậu lima Đậu bơ	Lima bean Butter bean Sieva bean Rangoon bean	<i>Phaseolus lunatus</i> L.
4.15	<i>Phaseolus mungo</i> Linnaeus	Đậu mùng	Black gram Urd Urid	<i>Phaseolus mungo</i> L. syn. <i>Vigna mungo</i> (L.) Hepper
4.16	<i>Phaseolus radiatus</i> Linnaeus	Đậu xanh	Mung bean Green gram Golden gram	<i>Phaseolus radiata</i> (L.) R. Wilczek

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
4.17	<i>Phaseolus vulgaris</i> Linnaeus	Đậu cô ve	Haricot bean Common bean	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.
4.18	<i>Pisum sativum</i> Linnaeus sensu lato	Đậu Hà Lan	Pea Field pea Garden pea	<i>Pisum sativum</i> L.
4.19	<i>Vicia faba</i> Linnaeus	Đậu răng ngựa	Field bean Broad bean Tick bean Horse bean Windsor bean Faba bean, US	<i>Vicia faba</i> L.
4.20	<i>Vicia pannonica</i> Crantz		Hungarian vetch	<i>Vicia pannonica</i> Crantz
4.21	<i>Vicia sativa</i> Linnaeus		Common vetch Spring vetch Narrow leaf vetch	<i>Vicia sativa</i> L.
4.22	<i>Vicia villosa</i> Roth		Hairy vetch Winter vetch Woollypod vetch	
4.23	<i>Vigna unguiculata</i> (Linnaeus) Walpers var. <i>unguiculata</i>	Đậu dãi trắng rón nâu	Cow pea Black-eyed bean Black-eyed pea Southern pea Bodi, Caribbean	<i>Vigna unguiculata</i> (L.) Walp.
	<i>Vigna unguiculata</i> var. <i>cylindrica</i> (Linnaeus) Ohashi	Đậu đen	Catjang	
4.24	<i>Voandzeia subterranea</i> (Linnaeus) Thouars ex A.P. de Candolle	Đậu Bambara	Bambara groundnut African peanut Congo goober	<i>Voandzeia subterranea</i> (L.) Thouars ex DC. syn. <i>Vigna subterranea</i> (L.) Verdc.
4.25	<i>Arachis hypogaea</i> Linnaeus	Lạc	Peanut Groundnut Monkeynut	<i>Arachis hypogaea</i> L.
4.26	<i>Glycine max</i> Linnaeus Merrill	Đậu tương	Soybean	<i>Glycine max</i> (L.) Merr

5 Các loại hạt khác

Bảng 3 – Danh mục các loại hạt khác

Số thứ tự	Tên thực vật	Tên tiếng Việt	Tên tiếng Anh	Tên thực vật của Hội kiểm nghiệm hạt giống quốc tế
5.1	<i>Amaranthus spp.</i>	Dền đỏ	Amaranth Grain amaranth	
5.2	<i>Chenopodium quinoa</i> Willdenow	Diêm mạch	Quinoa Quinoa	<i>Chenopodium quinoa</i> Willd
5.3	<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench	Kiều mạch	Common buckwheat Buckwheat	<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench
5.4	<i>Sesamum indicum</i> Linnaeus	Vừng	Sesame	<i>Sesamum indicum</i> L.
5.5	<i>Helianthus annuus</i> Linnaeus	Hướng dương	Sunflower	<i>Helianthus annuus</i> L.

Phụ lục A

(Quy định)

Tên thực vật đồng nghĩa

<i>Dolichos biflorus</i> Linnaeus	4.23
<i>Echinochloa frumentacea</i> Link	3.8
<i>Fagopyrum sagittatum</i> Gilibert	5.3
<i>Lablab purpureus</i> (Linnaeus) Sweet	4.3
<i>Lens esculenta</i> Moench	4.5
<i>Paspalum commersonii</i> Lamarck	3.18
<i>Pennisetum americanum</i> (Linnaeus) Leeke	3.19
<i>Pennisetum typhoides</i> (Burmans F.) Stapf et C.E. Hubbard	3.19
<i>Pennisetum typhoideum</i> Linnaeus C. Richard	3.19
<i>Phaseolus aureus</i> Roxburgh	4.16
<i>Sorghum vulgare</i> Persoon	3.22
<i>Triticum sativum</i> Lamarck	3.24
<i>Vigna aconitifolia</i> (N.J. Jacquin) Maréchal	4.9
<i>Vigna angularis</i> (Willdenow) Ohwi et Ohashi	4.11
<i>Vigna mungo</i> (Linnaeus) Hepper	4.15
<i>Vigna radiata</i> (Linnaeus) R. Wilczek	4.16
<i>Vigna sinensis</i> (Linnaeus) Savi ex Hasskarl	4.23
<i>Vigna umbellata</i> (Thunberg) Ohwi et Ohashi	4.12
<i>Zea mays</i> convar. <i>dentiformis</i>	3.37
<i>Zea mays</i> convar. <i>Vulgaris</i>	3.38

Phụ lục B

(tham khảo)

Tên tiếng Việt theo bảng chữ cái

	B	
Bo bo		3.5
	D	
Dền đỏ		5.1
	Đ	
Đại mạch hai hàng		3.12
Đại mạch sáu hàng		3.13
Đậu Bambara		4.24
Đậu bướm		4.9
Đậu cô ve		4.17
Đậu dài trắng rón nâu		4.23
Đậu đen		4.23
Đậu đỏ hạt nhỏ		4.11
Đậu gạo (đậu Cao Bằng)		4.12
Đậu Hà Lan		4.18
Đậu hoa		4.4
Đậu lã		4.5
Đậu lima (đậu bơ)		4.14
Đậu lupin trắng		4.6
Đậu lupin vàng		4.8
Đậu lupin xanh		4.7
Đậu mười		4.15
Đậu răng ngựa		4.19
Đậu tây		4.13
Đậu Tepary		4.10
Đậu triều (đậu cọc rào)		4.1
Đậu tương		4.26

TCVN 11017:2015

Đậu ván	4.3
Đậu xanh	4.16
Đậu xanh Thổ Nhĩ Kỳ	4.2
G	
Gạo	3.15
a) gạo thường	
b) gạo nếp	
Gạo dại	3.41
H	
Hạt hướng dương	5.5
Hạt teff	3.10
K	
Kê chân vịt	3.9
Kê fonio đen	3.7
Kê fonio trắng	3.6
Kê Kodo	3.18
Kê Nhật Bản	3.8
Kê nhỏ	3.17
Kê Proso (kê châu Âu)	3.16
Kê ta (kê đuôi cáo)	3.21
Kê trần trâu (kê ngọc trai)	3.19
Kiều mạch	5.3
L	
Lạc	4.25
Lúa châu Phi hạt đỏ	3.14
Lúa mạch	3.11
Lúa mạch đen (hắc mạch)	3.20
Lúa mì	3.24
Lúa mì Anh	3.32
Lúa mì Ba Lan	3.29
Lúa mì Club	3.25
Lúa mì cứng	3.27

Lúa mì Einkorn	3.28
Lúa mì Emmer	3.26
Lúa mì lùn Ấn độ	3.31
Lúa mì spentra	3.30
Lúa miến	3.22
N	
Ngô	3.33
Ngô	3.40
Ngô đá	3.38
Ngô hạt cứng	3.36
Ngô mịn	3.34
Ngô nếp	3.35
Ngô ngọt	3.39
Ngô tẻ	3.37
V	
Vừng	5.4

Thư mục tài liệu tham khảo

- [1] DIMITRI M.J. *Enciclopedia Argentina de agricultura y jardinería: Descripción de las plantas cultivadas*. ACME, Buenos Aires, Vol. 1, Third Edition, 1988 [Argentine encyclopedia of agriculture and gardening: Description of plants cultivated]
- [2] ISTA NOMENCLATURE COMMITTEE. *ISTA list of stabilized plant names*, 5th edition. Bassersdorf: International Seed Testing Association, 2007. Available (viewed 2012-08-10) at: <http://www.ars-grin.gov/~sbm/jw/istaintrod.html>
-